

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Γεν. αριθ. 980
Κατηγορία 10.
Ειδ. αριθ. 8

Η ΓΥΝΑΙΚΑ

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΚΩΜΩΔΙΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΙΔΑΓ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Αριθ. 4,276

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Π.Ε.Κ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
Αριθμ. 6/1179

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΕΜΗ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΚΩΜΩΔΙΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΤΥΠΟΙΣ : Α. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΗ ΚΑΙ Α. ΚΑΪΤΑΤΖΗ
Ἀθήναι, Σατωβριάνδου 4.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ
46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1927

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΝ
ΚΥΒΕΛΗΝ ΑΔΡΙΑΝΟΥ—ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ

Φίλη καλλιτέχνις,

Λέγουν ότι ἡ **Γυναῖκα** ἐσημέωσε ^θθετρικὴν ἐπιτυχίαν·
ἐγὼ ὅμως δὲν κολακεύομαι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν της, διότι
δλόκληρη ὀφείλεται σὲ σᾶς. Τῆς ἐδανείσατε τὴν ψυχὴν σας,
τὴν φωνὴν σας, τὴν καλλονὴν σας καὶ τὴν ἐκάματε Κυβέλην.
Τί ἄλλο ἤθελα;

Σᾶς τὴν ἀφιερῶ ὡς ἐκ περισσοῦ.

Με θανμασμὸν
Ι. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

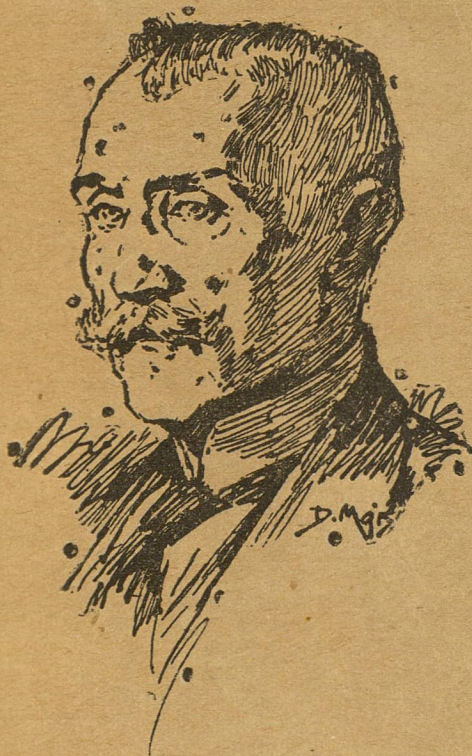
ΦΑΤΜΕ

ΦΑΡΟΥΝ, σύζυγός της.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ, περιηγητής.

ΜΠΙΝΑΖ, σκλάβο της Φατμέ.

Ἡ σκηνή εἰς τὴν Ἀραβίαν.

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Ἀριθ. αὐτ. 265
Κατηγ. 225/θ.ρ.α.

Η ΓΥΝΑΙΚΑ

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΚΩΜΩΔΙΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΣ

ΣΚΗΝΗ Α΄.

Τὸ θέατρον παριστᾷ μίαν σκηνὴν στημένην εἰς ἔρημον τῆς Ἀραβίας. Ἡ θύρα τῆς σκηνῆς εἶνε εἰς τὸ βάθος. Παρὰ τὴν θύραν ἀριστερὰ δέρματα ζῶων στρωμένα χάμω. Ἀριστερὰ τῆς σκηνῆς, πρὸς τὸ προσκήνιον ἓνα διβάνι, σκεπασμένο με πολυτελέστατα μεταξωτὰ ὑφάσματα. Ἐμπρὸς εἰς τὸ διβάνι, ἓνα τραπεζάκι ἀρσβικὸν καὶ ἐπάνω εἰς τὸ τραπεζάκι κομψὸς γυναικεῖος ναργιλῆς. Τὸ διβάνι φαίνεται κατὰ μῆκος ἀπὸ τοὺς θεατὰς. Δεξιὰ τῆς σκηνῆς μία μεγάλη κασσέλλα με κίτρινα καὶ πράσινα κυττητὰ χρώματα. Καθίσματα καὶ σαμνάκια ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

ΦΑΤΜΕ - ΜΠΙΝΑΖ

Ἡ Φατμέ εἶνε νοχελῶς ξαπλωμένη εἰς τὸ διβάνι καὶ καπνίζει ναργιλῆ. Ἡ Μπινάζ, ὄρθια, τραγουδεῖ καὶ παίζει ντέφι.

ΜΠΙΝΑΖ

Πῆγε ὁ καλὸς μου στὸ σεφέρι
— Ἀλλὰ ἄμάν, Ἀλλὰ κερίμ—

πῆγε ὁ καλὸς μου στὸ σεφέρι
κι' ὅταν γυρίση μὲ καιρὸ
μαργαριτάρια θὰ μοῦ φέρη
ἓνα σωρό.

(Ἡ Φατμέ μισοσηκώνεται καὶ διακόπτει τὸ τραγοῦδι).

ΦΑΤΜΕ

Καλὰ ποῦ μοῦ τὸ θύμισες. Κἄτι θὲ νᾶβγη πάλι.

ΜΠΙΝΑΖ

Τί;

ΦΑΤΜΕ

Κἄτι ποῦ τὸ λαχταρῶ. Ἔχομαι γιάντες βάλει
μὲ τὸ Φουρουν, καί . . .

ΜΠΙΝΑΖ (διακόπτει).

Γιάντες;

ΦΑΤΜΕ

+ Ναί· κ' ἔχει στοιχηματίσει

πῶς δὲ γελιέται. Ἄν χάσω ἐγώ, ὅ,τι κι' ἂν μοῦ ζητήση
θὰ τοῦ τὸ δώσω· ἂν χάση αὐτὸς (καὶ λέει ποτὲ δὲ χάνει),
θὰ μοῦ χαρίση τ' ὄμορφο καὶ τὸ τριπλὸ γιορτανί
μὲ τὰ μαργαριτάρια του—Ποῦ θὰ μοῦ πᾶς, χρυσέ μου!
θὰ σὲ γελάσω μιὰ χαρά.

(Στὴ σκλάβα).

Τώρα τραγοῦδισέ μου

(Ἐξαπλώνεται στὸ διβάνι).

ΜΠΙΝΑΖ

Κάστρα καὶ πύργους θὲ νὰ πάρη
— Ἄλλὰχ ἄμάν, Ἄλλὰχ κερὶμ—
κάστρα καὶ πύργους θὲ νὰ πάρη,
κάμπους καὶ χῶρες καὶ χωριά,
θὰ φέρη ἀμέτρητο λογάρι,
χίλια φλωριά.

Καὶ θὰ μοῦ φέρη ἀπὸ 'κεῖ πέρα
— Ἄλλὰχ ἄμάν, Ἄλλὰχ κερὶμ—
καὶ θὰ μοῦ φέρη ἀπὸ 'κεῖ πέρα
γιὰ σκλάβα μου παντοτεινὴ
τοῦ βασιλιᾶ τὴ θυγατέρα
τὴ γαλανή.

Πῆγε ὁ καλὸς μου στὸ σεφέρι
— Ἄλλὰχ ἄμάν, Ἄλλὰχ κερὶμ—
πῆγε ὁ καλὸς μου στὸ σεφέρι
κι' ὅταν γυρίση μὲ καιρὸ
χίλια φιλιὰ θὲ νὰ μοῦ φέρη
ποῦ λαχταρῶ.

(Μόλις τελειώσῃ τὸ τραγοῦδι, ἀνοίγεται σιγὰ σιγὰ ἡ θύρα καὶ
ἐμβαίνει μὲ κᾶποιαν δειλίαν ὁ Φιλόσοφος. Κρατεῖ εἰς τὸ
χέρι του ἓνα μεγάλο βιβλίον. Ἡ Φατμέ ἔξαφανίζεται καὶ μι-
σοσηκώνεται εἰς τὸ διβάνι στρεφομένη πρὸς τὴ θύρα. Ἡ
Μπινάζ κάθεται σταυροπόδι εἰς τὰ δέρματα).

ΣΚΗΝΗ Β΄.

ΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ — ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (ἀπὸ τὴν θύραν).

Συμπάθησέ με, ἀρχόντισσα, τὸν ταξειδιώτη ξένο
 ἂν ξαφνικὰ κι' ἀπάντεχα μέσ' στὴ σκηνή σου μπαίνω.

ΦΑΤΜΕ (σηκώνεται).

Κ' ἢ εὐτυχία, ποῦ κάποτε ὁ Ἄλλ'αχ στὸν κόσμο δίνει,
 μήπως δὲν εἶνε ξαφνικὴ κι' ἀπάντεχη κ' ἐκείνη ;
 Ὁ Ἄλλ'αχ μαζί σου, ξένε μου, βοήθεια σου ὁ προφήτης.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (πλησιάζει).

Ἄν ἡ βοήθεια τοῦ εἶσαι σύ, πολὺ γλυκειὰ ἢ μορφὴ της.

ΦΑΤΜΕ

Σ' εὐχαριστῶ ἀπὸ μέρος της. Μὰ πές μου, ξένε, ὡς τόσο,
 σὰν τί βοήθεια ἀνθρωπινὴ μπορούσα νὰ σοῦ δώσω ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ὁρες πολλὲς στὴν ἔρημο μὴτ' ἓνα καράβανι
 μὴτ' ἀνθρώπος καὶ μὴτε καν ἴσκιος ἀνθρώπου ἐφάνη.
 Νέκρα παντοῦ κ' ἥλιος παντοῦ, φλόγα ψηλὰ καὶ χάμω,
 καὶ ὁ ἄνεμος σηκώνοντας τὴ φλογισμένην ἄμμο
 μοῦ στέγγωσε τὸ λάρυγγα, μοῦ ξέρανε τὰ χεῖλη.

Κ' εἶνε καταμεσήμερα κι' ἄργεῖ πολὺ τὸ δεῖλι.
 Μέσ' στὴ σκηνή σου ἂν μ' ἄφινες γὰ ξαποσιάσω λίγο . . .

ΦΑΤΜΕ (διακόπτει).

Πῶς ὄχι ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Κι' ἂν ἐπρόσταζες τὴ σκλάβά σου, πρὶν φύγω,
 νὰ μοῦδινε λίγο νερό . . .

ΦΑΤΜΕ

Ὁ νόμος τοῦ προφήτη
 προστάζει νὰ δεχώμαστε, νᾶν' ἀνοιχτὸ τὸ σπίτι,
 νᾶν' ἡ σκηνή μας ἀνοιχτὴ στὸν ξένο τὸ διαβάτη.
 Νὰ μείνης. Ὅσο γιὰ νερό, ἢ στάμνα εἶνε γεμάτη
 κι' οὔτε ποτὲ τὴν ἄφησεν ἡ σκλάβά μας ν' ἀδειάσῃ.

(Προσφέρει κάθισμα).

Κάθησε, ξένε.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (κάθεται).

Εὐχαριστῶ.

ΦΑΤΜΕ (ἐξεπλώνεται εἰς τὸ διβάνι).

Μὰ πρὶν καλοβραδυάσῃ,
 πρὶν ἔρθῃ ὁ ἄντρας μου ὁ Φαροῦν στ' αἶ του καβαλλάρης,
 παίρνεις τὸ δρόμο σου καὶ πᾶς. Εἶναι πολὺ ζηλιάρης
 κ' εἶνε τρελλὸς στὴ ζήλεια τοῦ κι' ἀπόφασι τὸ πῆρα.
 Θ' ἀργήσῃ ὡς τόσο, ξένε μου.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (μέ ἀνησυχίαν).

Μ' ἄν ἡ κακή μου μοῖρα
τὸν φέρῃ ἀπόψε πειδὸ νωρίς ;

ΦΑΤΜΕ

Ποτὲ μὲ τὸ λιοπῦρι
δὲν ἔρχεται.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μ' ἄν ἔξαφνα . . .

ΦΑΤΜΕ

Δὲν ἔρχεται πρὶν γύρη
στὴ δύσι ὁ ἥλιος.

(Στὴ σκλάβα).

Ἔ ; Μπινάζ, γέμισ' εὐθύς τὸ τάσι
καὶ φέρε το στὸν ξένο μας νὰ πιῇ νὰ ξαποσιάσῃ.

ΜΠΙΝΑΖ (σηκώνεται).

Στὴς προσιαγές σου.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (κατ' ἰδίαν, κυτιάζοντας τὴν Φατμέ).

Τί γλυκὰ κι' ὄμορφα μάτια πῶχει !

(Ἀφοῦ πιῇ τὸ νερὸ ποῦ τοῦ ἔφεραν ἡ Μπινάζ).

Ἄ ! πόσο μ' ἀνακούφισε !

ΦΑΤΜΕ

Διψᾶς ἀκόμα ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

σ' εὐχαριστῶ.

Ἄχι.

ΦΑΤΜΕ

Τὸ χρέος μου.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (κατ' ἰδίαν).

Τί χεῖλη κοραλλένια
καὶ τί μαλλάκια ὀλόμαυρα, σγουρά ! Χαρὰ σιὰ χτένια
ποῦ τὰ χτενίζουνε καὶ σποῦν !

ΦΑΤΜΕ

Ἄν δὲν σοῦ δίνω βάρος,
μπορῶ νὰ σ' ἐρωτήσω . . .

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (διακόπτει).

Τί ;

ΦΑΤΜΕ

Μπορῶ ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μ' ὄλο τὸ θάρρος.

Μὰ μὰ ποῦμαι στὸ σπῆτι σου καὶ κάθουμαι σιμά σου,
θὰ τῶχα γιὰ κουφή χαρὰ νὰ μάθω τ' ὄνομά σου.

ΦΑΤΜΕ

Ἄν ἡ χαρὰ σου εἶνε φθιγὴ τόσο, Φατμέ μὲ λένε.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Φατμέ ; Καί τώρα λέγε μου.

ΦΑΤΜΕ

Μπορώ νά μάθω, ξένε,
πώς βρέθηκες στην ξηρημο μονάχος τέτοιαν ώρα ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Κάνω ταξείδι μακρυνό και πάω χώρα σέ χώρα
κι' ή στρατά μου είνε άλαργινή κι' ατέλειωτος ό δρόμος.

ΦΑΤΜΕ

Κ' είν' ό σκοπός σου ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Δύσκολος, αρχόντισά μου' κι' όμο
μπορώ περιήφανα νά 'πώ πώς έχω κατορθώσει
νά φθάσω σιό σκοπό μου.

ΦΑΤΜΕ

Ναί ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ναί, ναί. Τόσοι και τόσο

δοκίμασαν, προσπάθησαν κι' άπόμειναν στή μέση
μα' εγώ δέν είμαι άπ' τούς πολλούς, εγώ . . .

ΦΑΤΜΕ (με ένθουσιασμόν).

πο
και
ήρ

Πόσο μ' άρέ
νά βλέπω άνθρώπους ποϋ μποροϋν νά φθάνουν σιό σκο
τους !
Ζωγραφισμέν' ή θέλησι λάμπει σιό πρόσωπό τους.

(Με παρακλητικόν ύφος).

"Αν σ' έρωτήσω, ξένε μου, και τó σκοπό σου εκείνο ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Θά σ' άπαντήσω πρόθυμος : Έσπουδάσα νά κρίνω.

ΦΑΤΜΕ

Είσαι καδδής ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Δέν μ' έννοιωσες. Εήρῆκα χίλιους τρόπους
νά κρίνω, νά ψυχολογώ, νά ναιώθω τούς άνθρώπους.
Είμαι φιλόσοφος.

ΦΑΤΜΕ (με προσποιητήν έκπληξιν).

"Α ! . . .

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ναί και κάτι παραπάνω,
και μπαίνω μέσα στής καρδιές κι' ώ τó βυθό τους φθάνω.
"Όμως ζητώ τά δύσκολα' κι' αυτό πι' έχω σπουδάσει

κίζοντας πέλαγα βαθιά, βουνά, λαγκάδια, δάση,
 ν' ή γυναίκα. "Όπως εγώ κανέναν δέν την ξέρει !
 ή σπούδασα και τάγραφα.

(Δείχνει τὸ βιβλίον).

ΦΑΤΜΕ

Σ' εκείνο τὸ τετρί ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ναί.

ΦΑΤΜΕ

Και θὰ μένουν μυστικά ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

"Όχι θὰ τὰ τυπώσω,

ὅλοι νὰ τὰ διαβάσουνε κι' ὅλοι νὰ δοῦνε πόσο
 την ξέρω τή γυναίκα εγώ και μήτε τή φοβοῦμαι
 γιὰ νὰ φυλάγωνται κι' αὐτοί.

ΦΑΤΜΕ

Εὐτυχισμένη ποῦμαι
 πὺ βοήθα ένα φιλόσοφο ! τ' ἀλάθευτό σου στόμα
 θὰ μου ἐξηγήση τί εἶμαι εγώ και δέν τὸ ξέρω ἀκόμα.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Σένα εἶν' ὁ νοῦς σου διάφανος και τὸν διαβάσων ὅλοι

άν την πρωτόπλαστη στοῦ Ἄδὰμ τὸ περιβόλι,
 ποῦ οὔσε μέσα στοὺς ἀνθούς, στὰ δέντρα, στὰ θεριά της
 και ποῦ δέν εἶχε πονηριές, κ' ή μόνη πονηριά της
 ήταν τὸ μήλο ποῦλοψε κ' ἔδωκε και στὸ ταῖρι.

ΦΑΤΜΕ

ἴωρα, ποῦ ξέρω τί εἶμ' εγώ . . . ,

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (διακόπτει).

Εἶς' ἄνθος ποῦ δέν ξέρει
 μήτε γιατί μοσχοβολᾷ μήτε γιατί ἔχει ἀντίσει.
 Εἶς' ή ἀνήξερη ζωή κ' εἶσαι γιὰ τοῦτο ή φύσι,
 κ' ή φύσι εἶν' ἀπονήρευτη, καθέναν μας τή νοιώθει.

ΦΑΤΜΕ

Ἀλήθεια ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

"Ό,τ' εἶνε μέσα σου, χαρές, λαχτάρες, πόθοι,
 βγαίνουν καθὼς γενήθησαν, χωρίς νὰ τὰ δουλέψη
 ὁ νοῦς μέσ' στ' ἀργαστήρι του και πρὶν προφθάσ' ή σκέψη
 νὰ βάλῃ τὸ φρειασίδι της.

(Με ἔμφραση).

Γυναίκα τῆς ἐρήμου !

"Ω ! πὼς μ' εὐφραίν' ή ὄψη σου ! Θάδυνα τή ζωή μου
 πὲ μιὰ γυναίκα σάν ἐσὲ ποῦ ἀξίζει γιὰ χιλιάδες !

ΦΑΤΜΕ (κατ' ιδίαν).

Τὸν ἔφερα στὸν δρόμο μου.

(Στὴ σκλάβα).

Μπινάζ, φέρε κουρμάδες
νὰ δώσωμε στὸν ξένο μας. Ἄκοῦς;

ΜΠΙΝΑΖ (σηκώνεται).

Μετὰ χαρᾶς σου.

(Φέρει ἓνα πιάτο γεμάτο κουρμάδες καὶ τὸ παρουσιάζει στὸ φιλόσοφο).

Νά, διάλεξ.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Σ' εὐχαριστῶ· μὰ πρῶτα στήν κυρά σου.

Ἡ Μπινάζ, ἀφοῦ προσφέρει πρῶτα εἰς τὴν Φατμέ, ἔρχεται καὶ στὸν Φιλόσοφο. Τρώγουν καὶ οἱ δύο.

ΦΑΤΜΕ (στὴ σκλάβα).

Σῆρε τὴ στάμνα στὸ νερό καὶ γέμισέ την πάλι.

(Ἡ Μπινάζ ἐξέρχεται μὲ τὴν στάμναν, τὴν ὁποίαν κρατεῖ στὴ κορυφή της μὲ τὰ δύο της χέρια ὑψωμένα).

ΦΑΤΜΕ

Τί λέγαμε;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Νοί, λέγαμε τὸ πῶς δὲ βοήθησε ἄλλη

τόσο σωστὴ κ' ἀληθινὴ γυναικίκα σὰν ἐσένα,
ἀπραγὴ κ' ἀπονήρευτη.

ΦΑΤΜΕ

Τὰ λόγια σου σὰν ξένα
μοῦ φαίνονται· κ' ὁμως θαρρῶ πῶς μ' ἀναψαν λυχνάρι
πῶς μ' ἄνοιξαν τὰ μάτια μου πρώτη φορά.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μακάρι

νᾶν' ἡ στερνὴ, κ' ἀνήξερη νὰ μείνης.

ΦΑΤΜΕ

Ναί, θὰ μείνω.

Μὰ πές μου ὡς τόσο, τί ἔγραψες μεσ' στὸ τεφτέρι ἐκεῖνό;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Νόμους, κανόνες, συμβουλές. Ὅποιοι ζητᾶ νὰ μάθῃ
τ' εἶν' ἡ γυναῖκες, κάθε μιά, καὶ τί μπορεῖ νὰ πάθῃ,
τί βάνανα καὶ τί καῦμούς, ἂν δίχως νὰ τῆς ξέση,
πέση μέσα στὰ δίχτυα των, ἄς πάρῃ τὸ τεφτέρι.
Ὅλες τῆς θύρες ἄνοιξα,

(Δίχνει τὸ βιβλίον).

Καὶ νὰ τα τὰ κλειδιά μου.

ΦΑΤΜΕ

Φιλόσοφος! . . . Πῶς θάθελα νάδινα τὴν καρδιά μου
σ' ἓνα φιλόσοφο ποτὲ νὰ μὴν τὴν πάρω πίσω.

ΦΙΛΟΣΟΣΟΣ (πλησιάζει μὲ περιπάθεια).

Ἄλήθεια;

ΦΑΤΜΕ

Ναί' πῶς ἤθελα!

(Αφίνει τὴ ματιὰ τῆς νὰ χάνεται καὶ φαίνεται σὰν νὰ ὄνειρο-
πολῆ· ἔπειτα στρέφεται στὸ Φιλόσοφο ποῦ τὴν κυττάζει μὲ
συγκίνησι χαρᾶς).

Καὶ τώρα, ἀν σοῦ ζητήσω

μιά χάρι...

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Θᾶμαι πρόθυμος.

ΦΑΤΜΕ

Εἶχες τὴν καλοσύνη
νὰ μοῦ ἐξηγήσης τί εἶμ' ἐγώ, μ' ὅλη τὴ γνῶσι ἐκείνη
ποῦ ἀτόχτησες σπουδάζοντας· μπορῶ νὰ μάθω ἀκόμη
τὸ τ' εἶνε ἢ ἄλλες; Τί εἶν' αὐτιές ἢ συμβουλές κ' οἱ νόμοι
ποῦ γράφεις στὸ τεφτέρι σου;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Θὰ τοὺς διαβάσω κι' ἄκου.

(Παίρνει στάσι σοβαρὴ· τοποθετεῖ καλὰ τὰ ματογιάλια του, βή-
χει, ἀνοίγει τὸ βιβλίον καὶ διαβάζει).

«Γυναίκα, δὲ μοῦ κρύβεσαι, μὴν προσπαθεῖς τοῦ κάκου!
τοῦ νοῦ σου τὸ λαβύρινθο, ποῦ χίλια μονοπάτια
μπλέκονται καὶ ξεμπλέκονται θαμπώνοντας τὰ μάτια,
ἐγὼ τὸν ξεκαθάρισα καὶ δρόμους ἔχω ἀνοίξει».

ΦΑΤΜΕ

Ὁραῖα!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στὴ Φατιμέ).

Εἶν' ἓνας πρόλογος ποῦχει σκοπὸ νὰ δείξῃ
πῶς τίποτα δὲν ἄφησα κρ' φθὸ μέσ' στὸ μυαλό τους.

ΦΑΤΜΕ

Τώρα τὸ νοιώθω: οἱ νόμοι σου μοιζοῦν μὲ τοὺς πιλότους
ποῦ συμβουλευοῦν πῶς καὶ ποῦ νὰ στρέφουν τὸ τιμόνι
μὴν πέσουν σὲ κακοτοπιές, σὲ ξέρες.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Κ' εἶνε οἱ μόνοι.

Ξάστεροι τρέχουν καὶ κυλοῦν σὰν τοῦ νεροῦ τὸ ῥέμμα
ποῦ παίρνει τὸ κατήφορο. Κι' ἀρχίζω ἀπὸ τὸ ψέμμα.

(Διαβάζει).

«Ἡ γαλανὴ τὸ ψέμμα τῆς ἀλόγιστα τὸ λέει
κι' ὅταν σὲ κἀνὴ νὰ πονῆς κι' αὐτὴ μαζί σου κλαίει».

ΦΑΤΜΕ

ὦ! τὴν καυμένη!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στὴ Φατιμέ).

Μὰ κι' αὐτὰ τὰ δάκρυα ποῦ χύνει
εἶν' ἀπὸ μικροπονηριὰ κι' ὄχι ἀπὸ καλωσύνη.

(Διαβάζει).

«Ἡ κασιανὴ γιὰ ἀληθινὴ μονάχη τῆς παινιέται,
τὸ λέει τὸ ψέμμα ταχτικά κι' ὅταν πιασῇ τ' ἀρνιέται».

ΦΑΤΜΕ

Μὰ αὐτὴ εἶνε ψευῆρα δυὸ φορές.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στὴ Φατμέ).

Αὐτές, ἀνάθεμά τες,
ἔχουν μαγνήτη καὶ τραβοῦν τοὺς νειοὺς.

ΦΑΤΜΕ

Κ' ἢ μαυρομμάτες ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (διαβάξει).

«Τῆς μαυρομμάτας τὴν ψευτιά, πρὶν ἢ φωνὴ τῆ βγάλῃ,
τὴ βλέπεις μέσ' στὰ μάτια της, κ' ὁμως γελιέσαι πάμι.

ΦΑΤΜΕ

Φαντάζομαι τί ποιηρὴ καὶ τί τεχνήτρα θᾶνε !

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στὴ Φατμέ).

Τίποτε τὸ παράξενο. Τὰ μάτια της μεθᾶνε
καί, καθὼς ξέρεις, εὐκόλα γελάς τὸ μεθυσμένο.
Ἄκου γιὰ τὴν ἀγάπη των.

ΦΑΤΜΕ

Ἄ ! ναί· γι' αὐτὴν προσμένω.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (διαβάξει).

«Ἡ γαλανὴ σὰν ἀπὸ πίσω ἀπ' τὸν ἄντρα τρέχει
καὶ δὲν γυρεύει πίσω καὶ δίνει ὅ,τι κ' ἂν ἔχη».

ΦΑΤΜΕ

Μπᾶ ; Νὰ γυναῖκα μιὰ φορὰ !

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στὴ Φατμέ).

Μὰ δύσκολ' ἀγαποῦνε·
μέσα στὴς χίλιες μόλις μιὰ, κ' ἐκείνη ἀκόμα ποῦνε ;

(Διαβάξει).

«Ἡ καστανὴ, στὸν ἔρωτα, ἀρχίζει μὲ παιγνίδια,
μὰ στήνοντας τὰ δίχτυα της πιάνεται μέσα ἢ ἴδια».

ΦΑΤΜΕ

Καλὰ νὰ πάθουν !

(ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ στὴ Φατμέ).

Τί καλὰ ; Νᾶξερεις μὲ τί τρόπο
γλιστροῦν μέσ' ἀπ' τὰ δίχτυα των καὶ στήγουν ἄλλα !

ΦΑΤΜΕ

Πώπω !

Τόσο τεχνήτρες εἶν' αὐτές ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στὴ Φατμέ).

Αὐτές ; Εἶνε γεμάτες
καμώματα καὶ πονηριές, ὅλες.

ΦΑΤΜΕ

Κ' ἢ μαυρομμάτες ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (διαβάσει).

«Ἡ μαυρομάτα ἂν ἀγαπᾷ νειώθει φωτιά καὶ λάβα,
μὰ τὴν ἀγάπη τῶν ἀντρῶν τὴ θέλει πάντα σκλάβα.»

ΦΑΤΜΕ

Ἐκεῖν' εἶνε καλλίτερη.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στὴ Φατμέ).

Τί λές, Φατμέ μου ; Ἐκεῖν
—ἀλλοίμονο του ὅποιος πιασιῇ—μοιάζει μὲ τὸ καμίνι
ποῦ τρώει ὄχι τοῦ ἥξιμου κ' οὔτε ποτὲ χορταίνει,
κ' ὅμως κείνο ἀπ' τὴ φωτιά τίποτα δὲν παθαίνει.

ΦΑΤΜΕ

Θὰ πῆ πῶς εἶν' ἀχόρταγες.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στὴ Φατμέ).

Σὰν νᾶν' ἐκεῖνες μόνες.

ΦΑΤΜΕ

Χαρά στο !

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στὴ Φατμέ).

Ὡς πρὸς τὰ μάτια τῶν δὲν εἶν' ἄλλοι κανόνες,
μὰ εἶνε κανόνες γενικοὶ κ' ὅπως τοὺς λέω : ἐν γέγει,
ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν περίστασι—ἂν εἶνε παντρεμμένη,
ἂν εἶνε χήρα, ἀνύπαντρη—σὲ τοῦτο τὸ τεφτέρι
εἶνε κανόνες μερικοὶ κ' ὅπως τοὺς λέω : ἐν μέρει.

ΦΑΤΜΕ

Ἄχ ! νὰ τοὺς διάβαζες κ' αὐτοὺς !

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Φιάνει νὰ τὸ ζητήσης.

ΦΑΤΜΕ

Ἐζοῦσα ὡς τώρα σκοτεινὰ κ' ἤρθες νὰ μὲ φωτίσης.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (διαβάσει).

«Ἄν εὖρης τὴ γυναϊκά σου σὸ σπλι σου μονάχη
καὶ μὲ τὰ χάρδια σὲ δεχθῇ, κάποιοι κρυμμένο θᾶχη.»

ΦΑΤΜΕ

Καὶ δὲ φοβᾶται ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στὴ Φατμέ).

Δυὸ φιλιὰ, ποῦ ἀξίζουνε γιὰ χίλια,
κοιμίζουνε κάθε λογισμό, ναρκώνουνε κάθε ζήλεια.

(Διαβάσει).

«Ἄν ἔχη ἡ γυναϊκούλά σου συχνοὺς πονοκεφάλους
θὰ πῆ πῶς συλλογίζεται μαζί μὲ σένα κ' ἄλλους.»

ΦΑΤΜΕ

Μ' ὄλο τὸν πονοκέφαλο ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στή Φατμέ).

Τὸν ἔχει μέσ' στήν τσέπη
τὸν βγάζει ὅταν χρειάζεται και τὸν φορεῖ ὅταν πρέπει.

(Διαβάζει).

«Ἄν λέη πῶς κάποιος φίλος σου τὸν ἔχει σὲ στομάχι
καὶ δὲν δὲν τότε χωνεύει πειὰ, κρυφὰ μαζί του θᾶχη».

ΦΑΤΜΕ

Μὰ αὐτὸ δὲν ὑποφέρεται! Τὰ μάτζα των δεμένα
τάχουν οἱ ἄντρες σας λοιπόν;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στή Φατμέ).

«Ὅλοι, ἔξω ἀπὸ μένι

(Διαβάζει).

«Γὴν κόρη ὡς δώδεκα χρονῶν μπορεῖς νὰ τὴ γελάσης,
ἀπὸ τὰ δώδεκα κ' ἐμπρὸς παπούτσι θὰ χαλάσης·
γρήγορα προβιβάζεται, περνὰ ἀπὸ κάθε τάξι
σπουδάζοντας τὴς πονηριές ἴσα μὲ τὰ δεκάξη».

ΦΑΤΜΕ

Ἄπ' τὰ δεκάξη κ' ὕστερα;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στή Φατμέ).

Μιὰν ἀφορμὴν προσμένει
μα ἔχει πειὰ τὴν τέχνη της ὅπως κ' ἡ παντρεμμένη
ἄλλ' αὖτε πειὰ τὴν τέχνη της ὅπως κ' ἡ παντρεμμένη
ἂν εἶνε χ. κατῶφλι τῆς ζωῆς ἔχει ἀποχτήσει πειρα. γ

κωροῦτό

ΦΑΤΜΕ

«Ἀφεριμ! νὰ μὴ βασκαθῆ! Πές μου καὶ γιὰ τὴ χῆρα.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στή Φατμέ).

«Ἡ χῆρες ἔχουν κάτι τι, ποῦ λές δὲ θὰ μπορέσης
ναῦρης κανόνα γενικό μὲ δίχως ἐξαιρέσεις·
ὅμως ἐγὼ στήν κρίσι μου δὲν κάνω αὐτ' ἕνα λάθος.

ΦΑΤΜΕ

Θὰ τῆς ἐσπούδασες καλά.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στή Φατμέ).

Τῆς ξέρω κατὰ βάθος

(Διαβάζει).

«Ἄντρα καλὸ σὲ γάμο της ἂν εἶχε ἡ χῆρα ἡ μάση
ψάχνει παντοῦ γυρεύοντας τὸν ὅμοιο του γιὰ ναῦρη».

ΦΑΤΜΕ

Καὶ μὲ τὸ δίχθη της· θὰ πῆ πῶς τόσο τὸν θυμάται...

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (τὴν διακόπτει).

Ποῦ σκιάζεται, καὶ δὲν μπορεῖ μονάχη νὰ κοιμᾶται.

ΦΑΤΜΕ

Σωστά.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (διαβάζει).

«Μ' ἂν ἴσως ἦτανε κακὸς ὁ μακαρίτης
γυρεύει ναῦρη ἕναν καλὸ γι' ἀποζημιωσί της».

ΦΑΤΜΕ

Και μὲ τὸ δίκιο τῆς ζῆτῆς τὰ χρόνια ποῦχει χάσει.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (στὴ Φατμέ).

Εἶχε μακρὰ σαρακοστή και θέλει νὰ πασχάση.

(Διαβάζει).

«Ἡ ζωντοχήρα ἢ λυγερὴ ἔχει διπλὴ τὴ χάρι,
ἔχει τῆς χήρας τὴ φωτιά, τῆς κόρης τὸ καμάρι.
Μὰ ὅσο παχαίνει μόνη τῆς κί' ὅσο περνοῦν οἱ χρόνοι
βρίσκει πῶς δὲ συμφέρει πειὰ νὰ πολυκαμαρώνη».

ΦΑΤΜΕ

Τότε ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Τὰ τότε εἶνε πολλὰ κ' εἶν' ἀπ' αὐτὰ γεμάτο,
γεμάτο τὸ τεφίερί μου.

ΦΑΤΜΕ

Γιὰ 'κεῖνες ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Παρακάτω

τὰ λέω και τὰ ψιλολογῶ ποῦ δὲ θε ναῦρης ἄκρη.
Ψάχνω τὰ λόγια, τῆς ματιές, τὸ γέλιο και τὸ δάκρυ
τῶν γυναικῶν κάθε λογῆς· κί' ὁ κόσμος νὰ χαλάση
γυναῖκα δὲ θενά βρεθῆ ποτὲ νὰ μὲ γελάση!

γιατί τῆς ξέρω ἀληθινά, τῆς ἔχω σπουδασμένα
και τ'ἀγραφα· κ' ἐδῶ κ' ἐμπρός δὲ θὰ γελοῦν κανένα.
κανένα !

ΦΑΤΜΕ

Ποιὸς τὴ χάρι σου ! Νὰ μιὰ φορὰ κεφάλι,
νὰ νοῦς ! Κ' ἐγὼ ἢ κακότυχη, ποῦ ἢ μοῖρα μ' ἔχει βάλει
νὰ ζῶ μ' ἀνθρώπους ταπεινοὺς !... Οὔτε μὲ νοιώθουν, οὔτε
κἂν ξέρουν πῶς νὰ μ' ἀγαποῦν. Ἄντρες, ἀκοῦτε, ἀκοῦτε
τ' εἶν' ἢ γυναικὲς σας ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ναί, ναί. Και ὅμως πῶς τῆς λυποῦμαι !

ΦΑΤΜΕ

Αὐτές ; Δὲ βλέπω τὸ γιατί.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Γιατί, μ' ὅ,τι κί' ἂν ποῦμε,
τὴν εὐτυχία τοῦ ἔρωτα καμμιά δὲν τῆνε νοιώθει.

ΦΑΤΜΕ

Ἄχ ! πόσο θὰ τὴν ἔνοιαθα !

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Φατμέ, οἱ δικοί' σου πόθοι,
σοῦ τῆπα, βγαίνουν ἄδολοι. γι' αὐτὸ εἰς' εὐτυχισμένη.

ΦΑΤΜΕ (κουνει τὸ κεφάλι).

Εὐτυχημένη!... τί θὰ πῆ!... Τέτοια εὐτυχία ἄς μένῃ

ΦΙΛΟΣΟΣΟΣ (μὲ ἐνδιαφέρον).

Τί θές νὰ πῆς; Γιατί κουνεῖς τὸ κεφάλι;
Δὲν εἶσ' εὐτυχημένη; πῶς!

ΦΑΤΜΕ

Ὅχι. Δὲν λέω καὶ πάλι

πῶς ἔχω λόγους· μὰ συχνὰ νοιώθω μιὰ κάποια λύπη,
σὰν κάτι νὰ ποθῶ...

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Σὰν τί;

ΦΑΤΜΕ

Νά, κάτι μοῦ λείπει

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μὴ δὲν ἀξίζει ὁ ἄντρας σου;

ΦΑΤΜΕ

Ὡμορφος ὅσο παίρνει

καὶ παλληκάρη καὶ καλὸς κι' ὅτι τοῦ πῶ μοῦ φέρνει·
κι' ὁμως... ἄχ!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Δὲν τὸν ἀγαπᾷς;

ΦΑΤΜΕ (μὲ δισταγμό).

Τὸν ἀγαπῶ, πῶς ὄχι;

Μὰ μ' ὄλη τὴν ἀγάπη του, μ' ὄλες τῆς χάρες πῶχει
καὶ μ' ὄλον ὄχι δὲν μποῶ νὰ ζῶ ἀπὸ κενὸν χώρια,
ἔγω κοντά του πάντοτε μιὰ κάποια στενοχώρια,
κι' ἡ ἀγάπη μου, ποῦ τὴν κρατεῖ πιστάγκωνα δεμένη,
δὲ βρίσκει φῶς νὰ περπατῆ κι' ἀγέρα ν' ἀνασαίνει.
Ἄχ!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μὴν ἀναστενάξης πειά. Φατμέ, Φατμέ σὲ νοιώθω!
Δὲ σῶπλα πῶς ψυχολογῶ κι' θε γυναίκειο πόθο;

(Μὲ κομπορημοσύνη).

Τὸ φῶς ὁ ἀγέρας ποῦ ποθεῖς εἶνε τὸ πνεῦμα, ἡ γνῶσι,
ἡ εὐτυχία ποῦ ὁ Φαροῦν δὲν ἔχει νὰ σοῦ δώσῃ.

ΦΑΤΜΕ

Ναί, τώρα ποῦ σ' ἐγνώρισα ξέρω τὸ τί μοῦ λείπει.
Ἄχ! καὶ νὰ ὄχα! Μοῦ μιλεῖς κι' ἀκούω μὲ καρδιοχτύπι
τὰ λόγια σου· λιγοψυχῶ ποῦ σὲ θεωρῶ ἀντικρὺ μου.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (μὲ ἐνθουσιασμό).

Φατμέ! γυναίκα ἀληθινή, γυναίκα τῆς ἐσῆμου,
καλόγνωμη, ἀποήρσητη! Τέτοια γυναίκα, σῶπλα,
τέτοια γυναίκα ὁ δύστηχος ὠνευρομένου.

ΦΑΤΜΕ (μὲ συγκίνησι).

Σώπα,

μὴ μοῦ πληγώνῃς τὴν καρδιά! Φοβούμαι τὸ Κοράνι
καὶ τρέμω καὶ τὸν ἄντρα μου.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (μὲ περιπάθεια).

Φατμέ, ποῖος ξέρεῖ . . .

ΦΑΤΜΕ (διακόπτει).

Φθάνει!

Καὶ μοῦ σφίγγει τὴν καρδιά σὰν σιδερένιο χέρι.
Γιατὶ μοῦ τᾶπες ὅλ' αὐτά; γιατί;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Φατμέ, ποῖος ξέρεῖ

ἂν ὁ Θεὸς ποῦ κυβερνᾷ τὴν εὐτυχία τοῦ κόσμου
δὲ μ' ἔφερε στὸ δρόμο σου;

ΦΑΤΜΕ (μὲ λύπη)

Μὰ ὁ δρόμος ὁ δικός μου

ἔχει ἕνα φράχτη ἀδιάβατο, φράχτη ἀπὸ κάθε μέρος·
δὲν εἶνε δρόμος ἀνοιχτός.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Θὰ τὸν ἀνοίξῃ ὁ ἔρω

(Γονατίζει).

Φατμέ!

(Μόλις γονατίσῃ ὁ Φιλόσοφος, ἀκούγεται ἀπὸ μακριὰ ποδοβολη-
τὸ ἀλόγου. Ἡ Φατμέ ταράζεται καὶ πηγαίνει τρεχάτη πρὸς τὴν
θύρα τῆς σπηγῆς ποῦ εἶνε κλειστή· κολλᾷ μιὰ στιγμή τὸ αὐ-
τὴ καὶ ὕστερα ξαναγυρίζει κατὰτρομη).

ΦΑΤΜΕ

Ἄλλάχ! χαθήκαμε!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (γονατιστὸς ἀκόμη).

Τί τρέχει;

ΦΑΤΜΕ

Τ' ἄλογό του!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (σηκώνεται).

Μονάχο;

ΦΑΤΜΕ

Ἔρχετ' ὁ Φαρούν! Τὸ νοιώθω ἀπ' τὸ γοργό του
τὸ ποδοβολητό.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (μὲ πολὺ φόβο).

Κ' ἐγώ . . . νὰ φύγω;

ΦΑΤΜΕ

Ποῦ νὰ φύγῃς

Μόλις θὲ νᾶβγῃς, θὰ σὲ ἴδῃ.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Πῶς τρέμω! . . . Μὴν ἀνοίγῃς.

ΦΑΤΜΕ

Στὸν ἄντρα μου;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μ' ἂν μ' εὔρη ἐδῶ;

ΦΑΤΜΕ (μὲ χειρονομία μιμική).

Θὰ σύρη τὸ χανζάρι
καὶ θὰ μὰς σφάξῃ καὶ τοὺς δυό. Τὸν ξέρω τὸ ζηλιάρη,
ὅτι θὰ πιστέψῃ τίποτα . . . Κρύψου !

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ποῦ ;

ΦΑΤΜΕ (κυττάζει γύρω γιὰ ναῦρη κρυφῶνα).

Ὅ' ἐκείνη τὴν κασσέλλα ἐκεῖ.

Στὴν κασσέλλα.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Νὰ μὲ κλειδώσῃς.

ΦΑΤΜΕ (τὸν σπρώχνει).

Ἔλα, μὴ χάνωμε καιρό ! Ἄν εὔρη ἐδῶ ἕναν ξένο,
ἄλλοίμονό μας κοὶ σοὺς δυό.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (μέσ' ἀπὸ τὴν ἀνοιχτὴ ἀκόμη κασσέλλα).

Μὰ ποῦθε θ' ἀνασαινω :

ΦΑΤΜΕ

Ἀπὸ τὴν κλειδονότυπα. Κόλλησ' ἐκεῖ τὸ στόμα.
καὶ ἂν σοῦρθῃ βῆχας, κράτα τὸν ἄκουσες ;

(Τὸν κλειδώνει καὶ παίρνει τὸ κλειδί).

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (μέσα ἀπὸ τὴν κασσέλλα).

Ἦρθε

ΦΑΤΜΕ

Ἀκόμα.

(Γελᾷ. Ἐπειτα κατ' ἰδίαν).

Ἰάθισ' ἐκεῖ, φιλόσοφε, καὶ ἄσαλευτος καρτέρει,
καὶ τῆς γυναῖκες σπούδαζε.

(Πλησιάζει καὶ σκύβει πρὸς τὴν κασσέλλα).

Τὸ νοῦ σου στὸ τεφτέρι.

Τραβᾷ παράμερα τὸ σκαμνὶ ποῦ κάθονταν ὁ Φιλόσοφος καὶ ἔ-
πειτα παρατηρεῖ ὀλόγυρα μὲ προσοχὴ μήπως εἶνε λησμο-
νημένο τίποτα ποῦ νὰ μαρτυρῇ τὸν ἐρχομὸ του· βλέπει τὸ
καπέλο του καὶ τὸ κρύβει. Ἐπειτα πηγαίνει στὸ βάθος
τῆς σκηνῆς, πρὸς τὴ θύρα).

Ἔλα.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΕΡΧΕΤΑΙ Ο ΦΑΡΟΥΝ

Ὁ Φαρούν φορεῖ ἄσπρο μπουρνούζι· εἶνε νέος, μελαφρὸς καὶ
ἀγαθὸς ὄμορφος. Ἀφίνει τὸ ὄπλο του δίπλα στὴ θύρα καὶ
κυττάζει μὲ κάποια λαχτάρα τὴ Φατμέ).

ΦΑΡΟΥΝ

Ἦ' ἐπρόσμενες ;

ΦΑΤΜΕ

Ὅχι. Γι' αὐτὸ κ' εἶν' ἡ χαρὰ μου ἐμέ^{ῖνο}.
ὅσο μεγάλη καὶ ἄξιαφνη, ποῦ τᾶχω σὰν χαμένα.

(Παίρνει τὸ χέρι του καὶ τὸ ἀκουμπᾷ στὴν καρδιά της)

Ἄκου' ἡ καρδιά μου λαχταρᾷ καὶ τρέμει σὰν τὸ ψᾶ

ΦΑΡΟΥΝ (ἀνοίγει τῆς ἀγκάλης του).

Φατμέ, χρυσή γυναῖκά μου, χαρά μου καὶ καμάρι.

(Ἀγκαλιάζονται καὶ φιλοῦνται).

ΦΑΤΜΕ

Πῶς ἦρθες τόσο γρήγορα ;

ΦΑΡΟΥΝ

Δὲν ἦρθα γιὰ νὰ μείνῃ

(Δείχνει πρὸς τὰ ἔξω τῆς σκηνῆς).

Μ' ἔβγαλ' ὁ δρόμος πλαγινὰ πρὸ το βουνάκι ἐκεῖνο
καὶ τὸ τσαντήρι ἀντίκρουσα σκυμμένο στὸ λιοπῦρι
καὶ ἦρθες στὸ νοῦ μου.

ΦΑΤΜΕ

Μοναχὰ σὰν βλέπῃς τὸ τσαντήρι
μὲ φέρνεις μέσ' στὸ νοῦ σου ἐδῶ ;

ΦΑΡΟΥΝ (χαϊδευτικά).

Κακά !

ΦΑΤΜΕ

Δὲν εἶν' ἀλήθεια

Ἔτσι εἶν' οἱ ἄντρες ἀγαποῦν μονάχ' ἀπὸ συνήθεια.

ΦΑΡΟΥΝ

νοιώθεις τὴν ἀγάπη μου σὰν κάθεται σιμά μου ;
ὅπως ποῦθεν ἔρχομαι ! Πῆρα τὸ φύσημά μου
τὸ λόγγο τὸ βαθύ.

ΦΑΤΜΕ

Τ' ἤθελες ἐκεῖ κάτω ;

ΦΑΡΟΥΝ

Εἶχε διψάσει τ' ἄτι μου καὶ πήγαινε τρεχᾶτο
νὰ πῆ νερὸ στὴ ρεματιά. Τὰ δέντρα ἐκεῖ εἶν' ἀνάρετα
γιατ' εἶνε βράχοι ὀλόγυρα κι' ἕνα σωρὸ λιθάρια.
Ἐάφνω μὲ μᾶς, ἀνάμεσα στὰ χαμοκλάδια, ἐκεῖνα
ποῦ κρύβουνε τὴ ρεματιά, προβάλλει μιὰ ἐλαφίνα,
καὶ χλιμνιρίζει τ' ἄτι μου.

ΦΑΤΜΕ (κυττᾶ τῆς παλάμης).

Κοῦμα !

ΦΑΡΟΥΝ

Ναί. Φεύγει, ἐκεῖνη

σὰν τὸν ἀγέρα, κι' οὔτε κἄν τὸν ἴσκιό της ἀφίνει.
Ἐκεῖνη ἀγέρας, ἀστραπὴ τ' ἀφηνιασμένο μου ἄτι,
ἐμπρὸς ἐκεῖνη, πίσω ἐγώ. Περιᾶ τὸ μονοπάτι,
μπαίνει στὸ λόγγο.

ΦΑΤΜΕ (ἀνυπόμονη).

Τὸ λοιπόν ;

ΦΑΡΟΥΝ

Γιὰ μιὰ στιγμή τὴ χάνω.

στέκω, κυττάζω... τὴ θωροῦ γερτὴ στὰ χόρτα ἀπάνω,
λαχανιασμένη. Μονομιᾶς σηκώνω τὸ τουφέκι,
μὰ ἀσάλευτο τὸ χέρι μου, μαρμαρωμένο στέκει.

ΦΑΤΜΕ

Γιατί ;

ΦΑΡΟΥΝ

Μιά σκέψη ἀλλόκοτη μέσα στο νοῦ μου ἐστράφη,
δὲν ξέρω πῶς· θυμῆθηκα τὸ ταῖρι της τὸ λάφι
ποῦ μοναχὸ τὴν καρτερεῖ.

ΦΑΤΜΕ (γελαῖ).

Τί λές ; Μὰ αὐτὸ εἶνε τρέλλα !

Φτωχὲ Φαρούν !

ΦΑΡΟΥΝ

Μοῦ φάνηκε—γέλα, ὅσο θέλεις γέλα—
πῶς ἦσαν ἢ ἐλαφίνα ἐσὺ σὰ χόρτα ἀλαφιασμένη
κ' ἤμουν ἐγὼ τὸ λάφι της ποῦ ἔρω τὴν προσμένει.

ΦΑΤΜΕ

ΦΑΡΟΥΝ

Σπηρουναῖζω τ' ἄα μου κ' ἀφίνω κάμπους πίσω
κ' ἀφίνω πίσω ρεμματιές κ' ἤρθα νὰ σὲ φιλήσω.

(τὴν φιλεῖ).

Ἐσὺ μονάχη, τί ἔκανες ;

ΦΑΤΜΕ

Ἐγὼ ; Δὲν ἤμουν μόνη.

(Ὁ Φαρούν κάνει ἓνα βῆμα πίσω, τὴν κυττάζει σουφρώνοντας
τὰ φρύδια καὶ σιωπᾷ μιά στιγμή).

ΦΑΡΟΤΝ

Δὲν ἦσαν μόνη, εἶπες, Φατμέ ;

ΦΑΤΜΕ (γελαῖ).

Γιὰ κῦττα πῶς θυμώνει !
Σ' ἐρώτησα ποτέ μου ἐγὼ, στοὺς κάμπους διὰν τρέχης,
ἂν εἶσαι μόνος σου ;

ΦΑΡΟΥΝ (σοβαρά).

Φατμέ, κρυφὰ ἀπὸ μέναν ἔχεις ;

ΦΑΤΜΕ

Κρυφὰ ; Δὲ θὰ σοῦ τῶλεγα. Εἶχα γιὰ συντροφιά μου
κάποιον ποῦ τὸν ἐμάγεψεν ἢ χάρι κ' ἢ ὠμορφιά μου.

ΦΑΡΟΥΝ (ἀγχιος).

Φατμέ !

ΦΑΤΜΕ

Μοῦ τῆπε ξάστερα,

ΦΑΡΟΥΝ

Φατμέ, μοῦ χωρατεύεις,
παίζεις μὲ τὴν ἀγάπη μου.

ΦΑΤΜΕ

Καὶ μὴ δὲν τὸ πιστεύεις
πῶς ἔχω χάρι κ' ὠμορφιά ;

ΦΑΡΟΥΝ

Καμμιά ἄλλη σὺν ἑσένα.

Πές μου πῶς δὲν ἐτόλμησαν μάτια καὶ χεῖλη ξένα,
αὐτὰ νὰ σὲ κυττάζουνε κ' ἐκεῖνα νὰ σ' τὸ ποῦνε.

ΦΑΤΜΕ

Τὸ ψέμμα πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ ; Μοῦ τῶπε ἀῤῥοιοι, ποῦνε...
φιλόσοφος· ποῦ σπούδασε καὶ ξέρεи κατὰ βάθος
καὶ κατὰ πλάτος καὶ χωρὶς νὰ κἀνη οὔτ' ἓνα λάθος
τί εἶν' ἡ γυναῖκες.

(Σωπαίνει μιὰ στιγμῆ. Ὁ Φαροῦν τὴν κυττάζει κατὰματα).

Μοῦλεγε, γονοπιστὸς ἐμπρός μου . . .

ΦΑΡΟΥΝ (τὴν διακόπτει ἄγρια).

Γονατιστός ;

ΦΑΤΜΕ (ἐξακολουθεῖ).

πῶς ὁ Θεὸς ποῦ κυβερνᾷ τοῦ κόσμου

τὴν εὐτυχία ..

ΦΑΡΟΥΝ (τὴν διακόπτει ἀγριώτερα).

Γονατιστός ;

ΦΑΤΜΕ (ἐξακολουθεῖ).

ἐκεῖνος μ' ἔχει βάλει

σὸ δρόμο του· πῶς μ' ἀγαπᾷ καὶ πῶς δὲν βλάσκει' ἄλλη
ποῦ ἀξίζει τὴν ἀγάπη του.

ΦΑΡΟΥΝ

Καὶ σὺ ;

ΦΑΤΜΕ

Πρὶν ἀπαντήσω,

τρὶν ἀν προφθάσω νὰ τοῦ πῶ νὰ ξαναπάρῃ πίσω
τὰ λόγια του, μᾶς πρόφθασες.

ΦΑΡΟΥΝ (μὲ τὸ χέρι στὴ λαβὴ τοῦ σπαθιοῦ του).

Ποιὸς ἦταν ;

ΦΑΤΜΕ

Ἕνας ξένος.

ΦΑΡΟΥΝ

Πῶς ἔφυγε ;

ΦΑΤΜΕ

Δὲν ἔφυγε.

ΦΑΡΟΥΝ

Ποῦ πῆγε ;

ΦΑΤΜΕ

Εἶνε κρυμμένος.

ΦΑΡΟΥΝ (σὺν τρελλός).

Κρυμμένος ; Λέγε μου, προτοῦ μὲ συνεπάρ' ἡ τρέλλα,
ποῦνε κρυμμένος ;

(Ἡ Φατμέ σωπαίνει).

Δὲν ἀκοῦς ;

ΦΑΤΜΕ (μὲ προσποιημένο δισταγμό).

Σ' ἐκείνη τὴν κασσέλλα.

ΦΑΡΟΥΝ

Δόσε μ' ἀμέσως τὸ κλειδί... νὰ ξαναγονατίση.

ΦΑΤΜΕ (μὲ πονηρία ἐνῶ τοῦ τὸ δίνει).

Νά.

(Δύνατά και μὲ θριαμβευτικὸ γέλιο, μόλις παίρνει τὸ κλειδί τοῦ Φαρούνη).

Γιάντες!...

ΦΑΡΟΥΝ (ξαφνίζεται και πετᾷ τὸ κλειδί).

Ἄ!... μ' ἐγέλασες!... τῆς εἶχα λησμονήσει.

ΦΑΤΜΕ (μὲ γέλια).

Ἔτο' ἡ γυναῖκες πάντοτε γελοῦν νὰ παλληκάρια —
Δόσε μου τὸ γιορντάνι σου μὲ τὰ μαργαριτάρια
κι' ἄλλη φορὰ νὰ μὴν ξ-χ-ᾶς και οὔ-ε νὰ κάνης ζήλιες
στὴ γυναικούλά σου, ποτέ!

ΦΑΡΟΥΝ (βγάζει ἀπὸ τὸ λαίμω του τὸ γιορντάνι).

Χαλάλι σου, νά, χίλιες,

χίλιες φορές χαλάλι σου!... Θὰ τὸ φορέσης; ἔλα!

(τῆς τὸ φορεῖ)

κι' ἄς λείπη τέτοιο γέλασμα. Πῆγε νὰ μοῦρθη τρέλλα
μὲ τὸ παιγνίδι ποῦταιξες.

ΦΑΤΜΕ

Δὲν θὰ τὸ ξαναπαίξω.

συμπάθησέ με.

ΦΑΡΟΥΝ

Σ' ἀγαπῶ, κ' ἔξω ἀπὸ σένα, κ' ἔξω
ἀπ' τὴν ἀγάπη σου, ζωὴ γιὰ μένα δὲν εἶν' ἄλλη.
Ὡς ἄναψα! μ' ἀνέβηκε τὸ οἶμα στὸ κεφάλι.

(παίρνει τὸ ὄπλο του)

ΦΑΤΜΕ

Ἢ πάλι φεύγεις; ποῦ θὰ πᾶς;

ΦΑΡΟΥΝ

Θὰ πάω νὰ πάρω ἀγέρα.

ΦΑΤΜΕ

ἀογήσης;

ΦΑΡΟΥΝ

Ἦοχι γοήγορα θὲ ἰάοθω.

(φεύγει)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Φατμὲ τὸν ἀκολουθεῖ ὡς τὴ θύρα, ὅπου περιμένει νὰ καβαλ-
λικέψη ὁ Φαρούνη και νὰ ξεκινήση· ὕστερα γυρίζει, παίρνει
τὸ καπέλλο τοῦ Φιλοσόφου ἀπ' ἐκεῖ ποῦ τὸ εἶχε κρύψει και
ξεκλειδώνει τὴν κασσέλλα. Ὁ Φιλόσοφος, χλωμὸς και κατα-
τρομαγμένος, παίρνει τὸ καπέλλο του ἀπὸ τὸ χ'ρι τῆς Φατμῆ
και βγαίνει τρέμοντας ἀπὸ τὴν κασσέλλα.

ΦΑΤΜΕ (μὲ εἰρωνικὰ γέλια)

Καλησπέρα!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (τῆς προσφέρει τὸ βιβλίω).

Ὁ το.

ΦΑΤΜΕ

Δὲν μοῦ χρειάζεται καθόλου

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (μὲ ἀπογοήτευσί)

(τὸ πετᾶ χάμω).

ΦΑΤΜΕ (εἰρωνικά)

Πῶς! Κρατιμέ το, καὶ κοντὶ σ' αὐτὸ πούχεις γραμμένον
γράψε καὶ γιὰ τῆς ἀπραγίας.

(Ὁ Φιλόσοφος κουνεῖ τὸ κεφάλι του δείχνοντας ὅτι πῆγαν χαμένο
ὄλοι του οἱ κόποι. Τῆ στιγμῇ αὐτῇ ἔρχεται ἡ Μπινάζ μὲ τὰ
στάμνα γεμάτη στὴν κορυφῇ της. Ἡ Φατιμέ τῆς λέει γελώντας)

Μπινάζ, δόσε στὸν ἐξέ

λίγο νερό.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Σ' εὐχαριστῶ, δὲ θέλω θὰ πηγαίνω.

(Φεύγει μὲ ἀργὸ βῆμα. Ἡ Φατιμέ ξαπλώνεται στὸ διβάνι γελώντας
ἐνῶ κατεβαίνει ἡ αὐλαία).

Τ Ε Λ Ο Σ

σκαλίαν τὸ κακὸν ἔγκειται εἰς αὐτὴν τὴν φυσικὴν τάσιν
νοῦ νὰ βαρύνεται εὐκολα, ὅταν αἱ προλήψεις μας ἢ τὰ
μας παίζουσι σπουδαῖον μέρος εἰς τὸν συλλογισμὸν. Ἄρα
καταγωγὴ σφαλεροῦ συμπεράσματος δὲν ὀφείλεται διόλου
τῇ μαθηματικῇ μύσιν ἀλλ' εἰς τὴν μεγάλην διπροσω-
πικότητα τοῦ πάθους ποῦ ἀποτρέπει τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς ἐξέτασιν
ψευδῶν ἀρχῶν καὶ δεδομένων καὶ τὸν ἀναγκάζει νὰ ἐκα-
ταστήσῃ μὲ μίαν αὐστηράν κρίσιν κατὰ τὴν συναγωγὴν
συμπερασμάτων.

Ἀλήθεια ποῖός πειρασμός διὰ τὴν ματαιοδοξίαν τὸ νὰ
ἐπισημάνῃς τὸν κόσμον καὶ νὰ εὕρῃς τὴν λύσιν ὅλων
προβλημάτων! Εἶνε πραγματικὴ μέθῃ τῆς διανοίας ἰκανὴ
κατὰ τὴν ἐννοίαν τῆς ἀποδείξεως!

Ἐπιτυχῶς αἱ πρὸς μαθηματικὴν μόρφωσιν μέθοδοί μας μὲ
ἐφαρμογὰς καὶ τὸν δογματισμὸν τῶν εἶνε ἀποκρουστικά.

Ἐργάζονται τὰς συγκεκριμένας ἐφαρμογὰς ποῦ τόσον βοη-
θεῖ τοὺς νεαροὺς ἐγκεφάλους πρὸς κατανόησιν τῆς πραγ-
ματικῆς ἐννοίας τῶν ἀφαιρέσεων, καὶ ἀντὶ νὰ συντελοῦν
καταλύσεις, περιορίζονται εἰς ἀπλὴν διδασκαλίαν.

Ἐπισημοποιοῦν τὸν πόθον τῶν παιδιῶν πρὸς πρακτικὴν
ἐκπαίδευσιν. Ἴδου κατὰ τὸν Kropotkine πῶς γίνεται ἄλλοῦ
ἢ ἔπρεπε νὰ γίνεται ἡ διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν:

Ὁ μαθητὴς ἐμανθάνει, λέγει, τὴν στοιχειώδη Γεωμετρίαν
εἰς τὸ χαρτί, τὴν ἐμανθάνει καὶ κατ' ἐφαρμογὴν
ἐν τῇ φύσει, πρὸς μὲ πασσάλους, μὲ τὴν χειρομετρικὴν ἀλυσίδα,
μὲ τὸ γραφόμετρον, τὴν πυξίδα καὶ τὸ ἀβάκιον.

Ἡ ἐκπαίδευσις τῶν παιδιῶν μὲ τὸν τρόπον τούτον ἐπι-
φέρει τὸν πόθον τῶν παιδιῶν πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν
καὶ τὸν ἀποτρέπει ἀπὸ τῆς ἀσκήσεως ἢ στοιχειώδους
ἐκπαίδευσεως. Ἡ ἐκπαίδευσις δὲ παρουσιάζει πλέον δυσκολίας καὶ ἡ χειρο-
ἐκπαίδευσις κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀστέρευτη πηγὴ τέρ-
ματος. Μὲ τὰς ἀφηρημένας μεθόδους στερούμεθα ἀκριβῶς

ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐντύπωσιν τῶν ἀναμνήσεων εἰς τὴν μνήμην, στεροῦμεν δὲ καὶ τοὺς μαθητὰς ἀπὸ τὴν δράσεως. Τὸ νὰ μαγθάνη κανεὶς ἀπὸ ἓνα βιβλίον στοιχειώδης πρότασις τῆς Γεωμετρίας ἐπιτρέπει νὰ μετρήσῃ τὴν ἀπόστασιν τῆς Γῆς ἀπὸ τὸν ἥλιον, δὲν διαφέρει τὸν ζῆλον τόσον ὅσον τὸ νὰ μετρήσῃ εἰς τὴν γῆν τὸ ὕψος τοῦ δένδρου, ἐνδὲς ἀπροσίτου λόφου.

Εἶνε μέγαλο τὸ κακὸν ποὺ προξενοῦν αἱ ἀφηρηθεὶς μέθοδοι διὰ τὴν μόρφωσιν τῆς διανοίας: πόσοι καὶ κατανοοῦν νὰ μὴ διακρίνουν πλέον ἐκεῖνο ποὺ κατανοοῦν, ἐκεῖνο ποὺ εἶνε ἀποδεδειγμένον διὰ τὸν νοῦν ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ἀπλῶς παραδέχονται. Κ' ἓνα παράδειγμα ἀποτελεσματικῆς διδασκαλίας, εἶνε τὸ γὰρ ἢ διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν, καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς μαθητὰς, κατανοοῦν γὰρ εἶνε διδασκαλία πίστεως καὶ εὐσεβείας. Παραδέχονται ὡς ἀληθινὸν πᾶν ὅ,τι βεβαιῶνται ὡς δάσκαλος. Ὁ δὲ λόγος, διότι εἰς τὰ περισσότερα τῶν ἐπιπέδων καὶ εἰς τὰς παραδόσεις ἢ διδασκαλίαι γίνεται τυφλῶς καὶ δὲν ἀναφέρεται ὡς πρέπει εἰς τὴν διάνοησιν, ἀλλὰ μόνον γίνεται δογματικῶς ἀλλὰ κατὰ τρόπον διακριτικὸν τῆς μνήμης καὶ τῆς προσοχῆς.

Ἔπρεπε μᾶλλον κάθε θεωρητικὴ νὰ παρουσιάζεται πρόβλημα. Τοιοῦτοτρόπως ὁ μαθητὴς θὰ ἐδοχθεῖται προσπάθειάν του διὰ τῆς ὑποδείξεως τοῦ ἢ τῶν ἀμέσως ἰσχυρῶν θεωρημάτων οὕτως ὥστε νὰ διευκολύνεται καλύψει καὶ τὸ πρόβλημα νὰ λάβῃ τὴν μορφήν μὴ ἀσπῆστος ἀλλ' εὐκόλης αἰχοδομῆς. Ὁ νοῦς θὰ ἀποκοτόσῃ τὸν μαντικὴν ιδιότητα καὶ ἢ διδασκαλεία τῆς Παιδείας διὰ τὰ περισσότερα παιδιὰ θὰ ἔπαυε νὰ εἶνε ζήτημα καὶ αὐθεντίας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ - Π.Τ.Δ.Ε.
ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗ ΣΥΛΛΕΞΗ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΣΧΟΛΙΚΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ (Δ.Ε.Σ.Μ.Υ.)
ΑΡΧΕΙΟ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΙΔΑΚΤΕΛΕΙΟΥ &
ΠΑΙΔ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (Α.Β.Α.Κ.Η.)
ΑΡΙΘΜ. ΕΙΣΑΓ. .... 8853 .....
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓ. .... 19-8-2011 .....
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘ. DEW. 889.13.ΠΟΛ

